

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گیلان
مرکز آموزشی، درمانی و پژوهشی
۱۷ شهریور رشت

آنچه در مورد بیماری کتواسیدوز

دیابتی (DKA یا دی.کی.ای) باید بدانید!

تهیه و تنظیم: کارگروه آموزش سلامت بخش PICU
تحت نظارت: سوپروایزر آموزش سلامت

مهر ۱۴۰۳

توصیه های خود مراقبتی

اطلاعات تماس مرکز آموزشی درمانی و پژوهشی هفده شهریور
رشت به شرح ذیل می باشد:

شماره تماس بیمارستان (بخش PICU):

۰۱۳-۳۳۳۶۹۳۹۱-۳۳۳۶۹۰۴۴ (۳۰۷)

آدرس صفحه "آموزش به بیمار" بیمارستان:

<https://17shahrivar.gums.ac.ir>

منبع:

جانیس ال هینکل، کری اچ چیویر، کریستن جی اورباو. ۱۴۰۰.
درسنامه پرستاری داخلی و جراحی. ج ۱۰: متابولیسم و آندوکراین.
ترجمه ناهید دهقان نیری. تهران: جامعه نگر. ۲۲۳-۲۸۹.

آیا از مراقبت پس از ترخیص را اطلاع دارید؟

۱. اندازه گیری و ثبت منظم قند خون (میزان قند خون چک شده را در دفتر با زمان کنترل آن ثبت کنید و زمان ویزیت به پزشک معالج نشان دهید)
۲. عدم قطع خودسرانه انسولین
۳. کنترل وزن در محدوده ی طبیعی
۴. پیشگیری از صدمه به پاهای نگهداری (انتخاب کفش مناسب)
۵. نگهداری ویال و قلم انسولین (باز نشده) در درب یخچال و نگهداری ویال و قلم انسولین (باز شده) در دمای طبیعی (زیر ۲۵ درجه) اتاق تا یک ماه .

در صورت بروز علائم هشدار دهنده سریعاً به نزدیکترین مرکز درمانی مراجعه نمایید:

- قند خون بالای ۳۰۰ میلی گرم در دسی لیتر
- بوی میوه گندیده در تنفس
- احساس خستگی و تشنگی مداوم
- بی اشتها و کاهش وزن بی دلیل
- مشکل در تنفس (تنفس تند)
- پر ادراری
- خواب آلودگی و کاهش سطح هوشیاری

والدین گرامی ، مطالب زیر جهت افزایش آگاهی شما در مورد بیماری فرزندان می باشد لطفاً به نکات زیر توجه فرمایید:

آیا می دانید بیماری "کتواسیدوز دیابتی" (دی.کی ای) چیست؟

در شرایط طبیعی انسولین کمک می کند قندی که در جریان خون وجود دارد به سلولها وارد شده و در آنجا تبدیل به انرژی شود. در **کتواسیدوز دیابتی** چون انسولین در خون بیمار بسیار کم است یا اصلاً وجود ندارد تا قند را به داخل سلول ببرد و بسوزاند، قند در خون باقی مانده و مقدار آن مرتباً افزایش می یابد و بدن به جای مصرف قند (جهت تولید انرژی)، چربی را مصرف می کند و باعث افزایش ماده سمی به نام **کتون** در خون می شود در نتیجه **افزایش قندخون و تولید کتون** و تغییرات الکترولیت در خون (مانند سطح پتاسیم و بیکربنات) باعث می شود تا بیمار به اصطلاح وارد مرحله "کتواسیدوز دیابتی" شود پس علت این بیماری نبود یا تزریق نکردن انسولین است.

شایعترین علائم "کتواسیدوز دیابتی" را می شناسید؟

- بی حالی و خواب آلودگی
- پر نوشی (تشنگی زیاد)
- پر ادراری و کاهش وزن
- بی اشتها
- تنفس سریع و عمیق و تنگی نفس
- دهان بد بو (بوی میوه گندیده)
- استفراغ و دل درد

تشنگی زیاد و مصرف فراوان آب

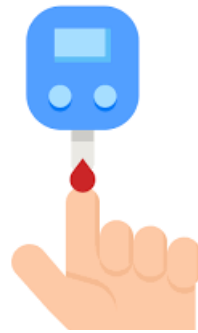
۱

آیا از عوامل شایع ایجاد کننده "کتواسیدوز دیابتی" اطلاع دارید؟

- ابتلا به عفونت (حتی سرماخوردگی)
- هرگونه استرس شدید مثل جراحی یا انواع صدمات بدنی
- قطع انسولین مصرفی یا نا کافی بودن آن

آیا از روشهای تشخیصی "کتواسیدوز دیابتی" اطلاع دارید؟

- ۱- معاینه بالینی و شرح حال بیمار (سوال از والدین)
- ۲- کنترل سطح قند خون (کنترل سطح قند خون از طریق دستگاه چک قند خون هر یکساعت)
- ۳- آزمایش خون شامل کنترل سطح قند خون، الکترولیت (سدیم و پتاسیم) و گازهای خون هر ۲ ساعت

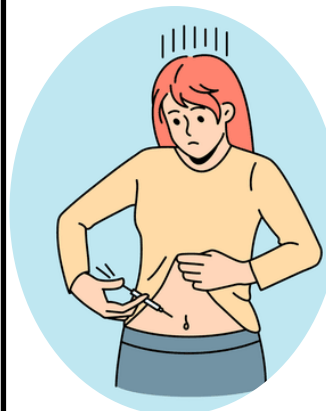

- ۳- آزمایش ادرار (کتون موجود در ادرار که حاصل شکسته شدن چربی ها می باشد)

دستگاه چک قندخون

آیا از روشهای درمانی "کتواسیدوز دیابتی" اطلاع دارید؟

بیمار حتماً باید در بیمارستان بستری شود، سپس:

- جایگزینی مایعات و الکترولیت ها (به صورت تزریقی) با توجه به نتایج آزمایشات سطح قند خون و الکترولیت
- کنترل قندخون و الکترولیت ها و اصلاح آنها با انسولین وریدی (تزریقی)

تزریق انسولین

۲

آیا از رژیم غذایی صحیح در زمان "کتواسیدوز" اطلاع دارید؟

در مرحله اوج بیماری کودک ناشتا است و با تزریق مایعات نیاز تغذیه ای تا حدودی برآورده می شود. پس از بهتر شدن حال عمومی و با اجازه پزشک تغذیه با مایعات مانند چای کم رنگ شروع می شود و در صورت تحمل، تغذیه با رژیم دیابتی ادامه می یابد.

برای مطالعه ی رژیم دیابتی پمفلت و کتابچه دیابت را مطالعه

نمایید

آیا از عوارض "کتواسیدوز دیابتی" اطلاع دارید؟

کتواسیدوز دیابتی در صورت عدم کنترل، می تواند باعث جمع شدن بیش از حد مایع در مغز و تورم آن گردد بنابراین جهت پیشگیری از عوارض کتواسیدوز باید در سریع ترین زمان درمان دارویی آغاز شود زیرا در صورت عدم درمان کشنده است.

آیا میدانید چگونه می توان از "کتواسیدوز دیابتی" پیشگیری

کنید؟

- ورزش روزانه و داشتن رژیم غذایی مناسب در پیشگیری از این بیماری بسیار موثر است.
- مایعات به اندازه کافی بنوشید.
- در صورت ابتلا به بیماری دیابت، قند خون خود را مداوم و دقیق کنترل کنید.
- انسولین مصرفی را طبق دستور پزشک استفاده کنید و خودسرانه کم یا قطع نکنید.

عمده ترین عامل این بیماری عدم تزریق انسولین می باشد.

۳